

مشکلات پرونده الکترونیک سلامت ایرانیان بر طرف می شود

سعید نمکی، سرپرست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: «با همکاری وزارت ارتباطات تلاش می کنیم تا اوایل بهار آینده بتوانیم در پنج استان نظام ارجاع، پزشک خانواده و پرونده الکترونیک سلامت ایرانیان را مستقر کنیم.»به گزارش «ایرنا»، نمکی بیان کرد: «با همکاریانمان به شدت به دنبال ادامه اجرای طرح تحول سلامت با نگاه جدید اقتصادی به بسته‌های این طرح هستیم. همچنین درباره استقرار نظام ارجاع، پزشک خانواده و پرونده الکترونیک سلامت تلاش می کنیم.»

یکشنبه ● ۷ بهمن ۱۳۹۷ ● شماره صد و هشتاد و هشت

۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹

تغییرات اقلیمی، شهرهای سالم و سلامت شهروندان

در سال‌های اخیر شاهد موج گسترده‌ای از بیماری‌های قلبی-عروقی، صدمات جاده‌ای و بیماری‌های روانی، سوختگیه، بیماری‌های تنفسی‌و... در جهان و ایران هستیم، این در حالی است که بشر امروز در مبارزه با بیماری‌های عفونی که زمانی موجب مرگ‌های زیادی می شد موفق شده است. به راستی چه اتفاقی افتاده که این تغییر گسترده در الگوی بیماری‌ها ایجاد شده است. یکی از پربسامدترین واژگان در تحلیل علل این تغییر، تغییرات اقلیمی است و بشر امروز متناسب با رشدیافتگی اش، به این مقوله مهم می‌پردازد. البته تعابیر عجیب ترامپ و رد گرم شدن زمین در این میان، مضحکه جهانیان و موجب تعجب نخبگان آمریکایی شده است. این مهم، موضوع سلسله مطالعات گسترده‌ای تحت عنوان مطالعات اقلیمی قرار گرفته و در حوزه سلامت نیز در قالب سلامت بین المللی مورد مطالعه قرار گرفته است. گزارش‌های اخیر سازمان جهانی بهداشت (WHO) هم بر آثار زیانبار تغییرات اقلیم جدید بر سلامت عمومی و لزوم همکاری ملل در اجرای معاهدات بین المللی برای کاهش روند تغییرات اقلیمی تاکید فرلوان دارد. عوامل به وجود آورنده تغییرات اقلیمی به خصوص احتراق سوخت‌های فسیلی هر ساله باعث حدود هفت میلیون مرگ ناشی از آلودگی هوای داخل و خارج از خانه در سراسر جهان می شوند. برآورد می شود تحقق تعهدات توافق نامه سال ۲۰۱۵ پاریس، سالیانه جان بیش از یک میلیون نفر را از آلودگی هوانجات دهد. در این توافقنامه بر اقداماتی مانند جلب همکاری سیاست گذاران بخش صنعت و همکاری بین بخشی، همکاری نخبگان و سازمان‌های مردم نهاد حوزه سلامت و تعهد تکتک مردم و شهرداران شهرهای جهان در توجه به آثار تغییرات اقلیمی تاکید شده است. در کنار توجه به مقوله تغییرات اقلیمی، در دهه‌های اخیر توجه به محیط‌های حامی سلامت، هم برای دوستی با محیط زیست و هم رویکرد بسیار مهم برای ارتقای سلامت مورد توجه نظام‌های سلامت قرار گرفته است. ایجاد محیط‌های حامی سلامت در بهترین حالت خود در سال ۱۹۸۶ در منشور «اوتاوا» برای ارتقای سلامت مورد تاکید قرار گرفت. بر اساس منشور «اوتاوا»، جنبش ارتقای سلامت به مفهوم ایجاد سیاست‌های حامی سلامت، ایجاد محیط‌های حامی سلامت و حفاظت شده، توسعه اقدام جامعه و توسعه مهارت‌های فردی است که تمامی این اقدام‌ها نیازمند توسعه آموزش سلامت به دست‌اندرکاران، سیاست‌گذاران و مردم است و برای توسعه آموزش سلامتی، وجود ساختاری علمی و کاربردی در بخش سلامت کشور، یک ضرورت است. بعد از تغییر سکان دار اصلی نظام سلامت و جایگزینی سرپرست جدید برای سکان داری وزارت بهداشت و درمان و تاکید ایشان بر ضرورت تمرکز بر پیشگیری و طراحی اقدام‌های موثر برای کاهش بیماری‌های غیرواگیر که تقریبا ۷۵در صد بار بیماری‌های کشور به آن‌ها مربوط است، به نظر می‌رسد با نوعی پارادایم شیفت در مدیران ارشد وزارت بهداشت روبه‌رو هستیم. برای ارتقای سلامت، پارادایم‌های متعددی مطرح شده، ولی بیانیه اوتاوا در سال ۱۹۸۶، نوعی تغییر بنیادین در سیاست گذاری‌های سلامت بود و می‌تواند امروز هم به مدیران جدید وزارت بهداشت کمک اساسی کند. در این منشور به نوعی تمرکز از اقدامات فردی بر سیاست گذاری‌های عمومی منتقل شد. همان تفکری که ایده شهرهای سالم از آن مستفاد شد.

دکترای پزشکی اجتماعی

مدیریت

برس‌های در اندیشه‌ها و نظریه‌ها

کتیبنو | ۰۷

رفاه همه گیر، نیازمند آمایش سرزمینی

چرا بازنگری در برنامه‌ریزی رفاهی با رویکرد منطقه‌ای مسئله مهمی است؟

بیگانگی زندگی شناختی با زندگی طبیعی منجر می شود. زندگی طبیعی، فصولی را برای دانش آموز به عنوان تعطیلی در نظر می گیرد که بهترین زمان طبیعت برای پیمودن مسیر بین خانه و مدرسه را دارد. در نتیجه، می توان ریشه تعطیلی های فصل زمستان برای مدارس مناطق سردسیری و افول مدیریت زمان و نظم توسط مدارس را شناخت.

سیستم بازار، زندگی شبانه‌روزی از مدیریت بازار را برای موسسات تجاری مدرن ایجاد کرده و زمان سنتی بین نماز صبح و شب را، به هم ریخته است. امروز در تمام فصول، خرده تجارها و مغازه دارها که به صورت تک نفره فعالیت می کنند، مجبورند برای همراهی با ساعات و زمان‌های تجاری، زندگی خود را وقف ایستادن پای مغازه و بساط کنند. در

نتیجه مدل خسته کننده‌ای بر بازارهای ما حکم فرماست. همانند دانش آموزان باید آن‌ها نیز زندگی و عمر خود را وقف زمانی کنند که مشتق از صنعت خدمات است و در این راه وجودشان فرسوده می شود. عدم برنامه‌ریزی مطلوب در خصوص زمان، موجب می شود سیستم زندگی مردم به هم ریخته و خود را به هر نحو ممکن که می شود، با این پدیده هم رasta کنند. اما واقعاً تبعات خسته و فرسوده کننده این مسئله را چگونه می توان سامان داد؟ مشاغل و بازارهای متفرقه‌ای که هنوز نتوانسته اند تغییرات صنعتی را بپذیرند، انسان‌هایی خسته و فرسوده تولید می کنند و این عمل می تواند به نادیده گرفتن ساحت انسانی انبوهی از آدم‌ها بینجامد. ویژگی زمان و فضای انتزاعی، این است که جامعه و روابط آن را نظم بخشد، اما

پیش

آیا تابستان می تواند فصل گردشگری کسانی شود که در این فصل مشغول کار و کشت هستند؟

مفاهیم مربوط به زمان و فضای انتزاعی، نیازمند بررسی و مطالعه بیشتری هستند و برای همین، لازم است برنامه‌های رفاهی اعم از آموزش، سلامت و برنامه‌های فوق العاده، این مسئله را مدنظر قرار دهند.

به علت عدم وجود نگاه تطبیقی، زمان استاندارد جامعه و روابط آن را مستحیل و نابود می کند. ضمن اینکه برنامه‌ریزی‌های موجود، ممکن است اشکالات بدوی هم داشته باشند که طرح مسئله آن نیز حائز اهمیت است. آیا زمان استاندارد اساساً مشتق از زندگی سالم خانواده ایرانی است یا برنامه ویژه افرادی است که قصد دارند در دو بازه زمانی صبح و عصر کار و فعالیت کنند؟ آیا تابستان می تواند فصل گردشگری کسانی شود که در این فصل مشغول کار و کشت هستند؟

مفاهیم مربوط به زمان و فضای انتزاعی، نیازمند بررسی و مطالعه بیشتری هستند و برای همین، لازم است برنامه‌های رفاهی اعم از آموزش، سلامتی و برنامه‌های فوق العاده، این مسئله را مدنظر قرار دهند. زمان حال حاضر، برنامه استاندارد دارد که به کشاورز، شب کار، دانش آموزان در منطقه سردسیری و بازارهای گردشگری بی توجه است و طبیعی است که امروز برای کاهش خستگی و فرسودگی اعضای جامعه ایرانی نیازمند بازنگری جدی در برنامه‌ریزی رفاهی با رویکردی زمان-بنیاد هستیم.

تبعات انقلاب سفید و پایان تولید روستایی

پس از جنگ جهانی دوم «مارشال» طرح اقتصاد سیاسی را برای جامعه جهانی طراحی و اجرا کرد. نتیجه طرح مارشال برای دنیا دوقطبی شدید و آغاز جنگ سرد بود. در ایران، شاه طرح مارشال را در قالب انقلاب سفید اجرایی کرد.

انقلاب سفید شاه آغاز پایان تولید روستایی و آغاز مهاجرت روستائیان به شهرها خصوصاً حاشیه شهرها و ایجاد حاشیه‌نشینی و آلونک‌نشینی در ایران است.

انقلاب سفید شاه باعث شد شبه‌توسعه در شهرهای بزرگ مثل تبریز، تهران، مشهد، اصفهان و... عملیاتی شود. در واقع در انقلاب سفید، شاه سه کار اصلی را در ایران بنیان گذاشت. اول اینکه زمین‌های بزرگ را به زمین‌های کوچک تقسیم کرد. با این کار کمر تولید روستایی را شکست. دوم اینکه به برخی شهرها توجه بسیار داشت و برخی صنایع در شهرها بنیان گذاشته شد. سوم اینکه مهاجرت به شهرها آغاز شد. شاه با انقلاب سفید یا همان طرح مارشال، تمام نگاه خود را به سمت گسترش شهرنشینی معطوف کرد و تمامی امکانات رفاهی، بهداشتی، تفریحی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی به شهرها اختصاص یافت. سیاست گسترش شهرنشینی و تقطیع زمین‌های بزرگ به زمین‌های کوچک در روستاها، زمینه فقر گسترده در روستاها را فراهم کرد و به مرور زمان، بسیاری از روستاها حتی خالی از سکنه شدند و در مقابل، حاشیه شهرها گسترش پیدا کرد. در سال‌های پس از آن، سیاست گسترش شهرنشینی و متمرکز شدن حداکثر امکانات در کلان شهرها باعث تشدید این وضعیت شد.

با چنین رویکردی امکانات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی و... در کلان شهرها افزایش یافت و در مقابل روستائیان حتی راه ارتباطی مناسب هم نداشتند. تمرکزگرایی که دنبال طرح مارشال و انقلاب سفید بود، بین شهر و روستا واریانس و خشتناکی ایجاد کرد و نتیجه این سیاست خانمان سوز منجر به حاشیه‌نشینی بسیار بزرگ و زیر خط فقر قرار گرفتن بیش از یک سوم جمعیت شهرها شد.

میزان آسیب‌های اجتماعی در شهرها و حاشیه شهرها افزایش پیدا کرد و روستاها خالی از سکنه شدند. تمرکزگرایی مارشال گونه، هم به روستاها آسیب جدی وارد کرد و هم شهرها را ملتهب کرد. در حالی که بسیاری از کشورها بیشتر امکانات را به روستائیان می دهند تا با کمک تکنولوژی‌های مدرن بر میزان محصولات کشاورزی، دامداری و باغداری افزوده شود. طرح تقطیع کردن زمین‌های کشاورزی هم اکنون هم اجرا می شود.

زمین داران کوچک یا زمین‌ها را بلااستفاده گذاشته اند یا اینکه به شیوه سنتی کشاورزی می کنند.

این گونه سیاست‌های ناعادلانه در گام اول، باعث مهاجرت به شهرها و در گام دوم، از بین رفتن سرمایه‌های عظیم روستایی می شوند.

برای برقراری توازن و ایجاد عدالت توزیعی و برای برون رفت از بحران‌های به وجود آمده، تنها راهکار، ایجاد امکانات در روستاها و آغاز مهاجرت معکوس به روستاهاست. اگر این سیاست از سوی دولت اجرایی شود در گام دوم، روستائیان با ایجاد تعاونی، زمین‌های کوچک را به زمین‌های بزرگ تبدیل و با کشاورزی مدرن و یکپارچه، میزان تولید افزایش یافته و بر میزان بهره‌وری افزوده می شود.

البته دنبال کردن این سیاست در شرایط کنونی محال به نظر می‌رسد، ولی چه باید کرد تنها راهکار برای برون رفت از وضعیت فعلی محسوب می شود.

توجه به روستاها و توزیع امکانات رفاهی و تکنولوژیکی در بین روستاها باید زیربنای تصمیم‌گیری دولتمردان باشد.

دکترای جامعه‌شناسی سیاسی